

გეოგრაფია

Խմբագրութիւնը, եթէ հարկ համարի, համառօտեցումը և կո-
ւսասմարմիակը կը հրատարակէ իրեն ղրկուած գրութիւնները: Քա-
տաւոր չէ վերագրաճուել չհրատարակուած ձեռագիրները:
Ծանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով:
Ծանուցման ձմիջկէտը 1 սանդղակարժ է: 1 զիտերը 2 սանդղակ:

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de
Rédaction : Rue Glandevès, 17.

Պ. Մինաս Չիրազ, իր փորձառու թեմամբ և բաւական ընդարձակ յարաբերութիւններովը, հաւատացած ենք, թէ յարմարագոյն անձն է մեր գաղտնի կարելի եղածին չափ պառաւանդապէս ներկայացնելու, որուն հաւատ չիւթիւնը արդէն ապնուած է :

Միթինկը պիտի կազմուի ՂԷՆՀԺԴ-ի ղեկավարության կողմից 15 օր առաջ, որպեսզի պատահականորեն ժամանակ ունենան մեր այս շարժումին և իրենց գերքին վերաբերությունները իրենց բռնակցիք ընթացքի մասին հարկ եղած հրահանգները ստանալու իրենց կառավարություններին :

Մի թիւնկը զւրտ հայկական գոյն պիտի ունենայ և անոր եզրակացութիւնը պիտի ըլլայ վեհաժողովին յիշեցնել թէ ղերթափութեան մասին ինչ որ ալ ըլլան իր որոշումները, հայ ժողովուրդը, ինքնապաշտպանութեան համար, ստիպուած միշտ կը գիմէ զէնքի որչափ ատեն որ իր կեանքը, պատիւը, գոյքը վտանգի տակ են, և միւս կողմէն Զէրքէզ, Թիւրք ու Դիւրտ ամբոխները չեն դադրեցնիր իրենց հալածանքը, կոշորացուներն ու սպանութիւնները :

Մէկ խօսքով՝ այս միթինկին նպա-
տակը պիտի ըլլայ դիտել տալ վեհա-
ժողովին և Պետութեանց թէ իրապէս
խաղաղասիրական գործ մը կատարած
պիտի ըլլան, եթէ ԹԻՔԲՏայեան
անհանդուրժելի վեհակին վերջ մը
տալու համար վճռական կերպով դուր-
ծադրեն բոլոր այն խոստումները զորս
ըրած են ա՛յնքան հանդիսաւոր կեր-
պով:

Արդ՝ կը խնդրենք որ մեր այս ձեռ-
նարկը աշադդութեան և ունելով, դուք
ևս միենոյն օր, միենոյն ոգւով աշխա-
տիք քաղաքիդ մէջ միթիկ մը կազ-
մել և ուրոյն կերպով շրկել ձեր հե-
ռագիրն ու նամակները :

Բնականաբար գործին մեծ գիւրու-
թիւն մը տուած պիտի ըլլաք, եթէ
դուք ևս համաձայնիք Պ. Միհաս ջե-
նազի իբր պատգամաւոր ընտրելիու-
թեան վրայ, որուն ծախքը պիտի
հոգացուի, հաւաքաբար, ամեն մէկ
քաղաքի մասնակցութեամբ։

Աւելորդ է ըսել նաև որ իւրաքանչիւր քաղաք՝ իր միթիւնկին ծախքը չէ քաղաքի հոգայ, ժողովրդային հանգանակութեամբ:

Կը սիրենք յուսալ որ միթիւնկին

Այսօր հրատարակած ենք վառ-
նաէն զրկուած շրջաբերականի մը
պատճէնը որ հրաւէր կը կարգա-
յարտառահմանի հայաբնակ քաղաքնե-
րին մէջ միթիոնիներ կազմելու եւ հայ-
կական խնդիրը զենընկեցութեան
խնդրին համար լաւ Հէյ գումարուե-
լիք գեապահանաւորութի ուշադրութեան
տիրկայացունելու :

Այսօր Արարի բազմաթափանցական ըն-
թերցողներն ինքնին արգէն հասկը-
ցած կը ինքին լէժ մենք ի՞նչ կարծիք
կունենանք այդպիսի դիմումի մը վը-
րայ. բայց մաս մը հայերի համար ու-
րոնք յաճախ պէտք կունենան յու-
նարարների և կրկնուլթիւնների, ա-
սելորդ չենք համարիր մի քանի տող
և գրել այս առթոյմ:

Հայն ու հայկական խնդիրն Եւրոպային ծանօթացունելու եւրոպական խառվարութիւններին յեշեցունելու միայն հակառակ չենք մենք, այլ լինդունինք նաեւ թէ պարտաւորուած ենք այդ ընեւ, մանաւանդ որ հայկական խնդիրը, արեւելեան խնդիր օգտակներէ մին, եւրոպական միջազգային խնդրի մը բնաւորութիւնն ստաւած է արդէն :

Բայց մեր ժողովրդի ներկայ դրու-
թեան մէջ և այսպիսի դեպքանման
դրութեան հակական խնդրի լուծումն
լուծալը՝ կողմի աչքէն արտասուքի
պատելու կրնանք:

Միշտ կրկնած ենք և կը կրկնենք
Լարձեալ թէ հայ ժողովուրդն ինք
լիտի լուծէ իր խնդիր իր ազգային
ոստակէտների համաձայն կերպով
ըբ այդ բանի համար իր սիրտ ու
իտք զարգացած, իր գաղափար կազ-
ակերպուած կը լինի և կրնայ ՈՅԺ.

Բայց մեր իբրոգրեալ տողեր չեն նշանակեր թէ զէնընկեցութեան ժողովին այդպիսի գիմում մ'ընելը, ինչպէս առաջարկուած է, գէշ բան մ'է։ Ընդհակառակ, տոիթ մ'է այդ որ հայկական խնդիրն ու Հայերը կը յիշուին և հերոսական լրագրներն ալ ներթ մ'աւելել կ'ունենան անոնց վրայ խօսելու համար, ու որ մէկէն կ'ոտորածները պզգալի հօսը առանց գառու։ Բայց մեր այս տողեր նախադրուելովուն մ'են որ հիմա մեծ մեծ յոյսեր չտածենք և յետոյ ալ յուսահաբ եղած և հիստթափուածի պէս պրօսանք թէ այս ալ օգուտ չունեցուաւ յուսահատինք։

Դու ցե պիտի ըստի սր—մանաւանդ
բայց իբրեւ վաճառական ժողովուրդ,
անդրի մը ոչ այնչափ զաղափարական
ըլ գրածական կողմին աւելի կը նս.
ի — եթէ զենքն կեցութեան ժողովը
լեր ուղածի պէս չլուծեր հայկական
անդիրը, ինչո՞ւ ուրեմն ծախքերի
նթարկուինք ատար համար :

Մեր պատասխանն այն է թէ այս լիսի ինդիւններէ մէջ վաճառականա-
ն հաշիւներով չգործուիր, ո՛չ ալ
որում զրամէն բազադրեալ տոկոս
երի հաշիւով չահ կը սպասուի: Այս
լիսի ինդիւններէ մէջ մտնողը գործ-
առաջ տանելու համար կը պարտաւո-
ր ալ ու ձախ ծախքեր ընել. դրամ
սղլիւն և դիզելը չէ նպատակ այս
ործի մէջ ինչպէս վաճառականու-
թեան մէջ, այլ դրամը լոկ գործիք
նէ որ պէտք է ունենալ ծախսելու
ամար յաջողութեան յուսով: Հայ-
նիլքի ազատութեան գործը միլիոն-
ներով ծախքի կարօտ գործ մ'է և

Իրերն եզրակացութիւն՝ այս կըսենք
որ մենք լա Հէյի դեսպանաժողովէն
Հայերէս համար մեծ բան մը չյօսա-
լով մէկտեղ, կը գովենք այդ շրջաբե-
րականի խորհուրդն յղացողներէ ու
աշխատողներէ եռանդը . մանաւանդ,
ինչպէս փափաքելի է, թիւ պատուի
բակութեան գործը յանձնուի Տիար
Սիմաս Չեղաղին, որ իր պզգասիրա-
րական եռանդով և երկարժամանակ-
եայ փորձառութեամբ ու հայկական
խնդրին վրայ ունեցած խոր հմտու-
թեամբ ծանօթ է, նա անշուշտ պիտի
լնայ ինչ որ կարելի է ընել, դես-
պանաժողովի անդամներէ ուշադրու-
թիւնը հրաւիրելու համար հայկական
խնդրին վրայ :

V. p.

ԶԷՆԸՆԿԵՅՈՒԹԵԱՆ ԴԵՄՊԱՆԱԺՈՂՈՎԻՆ
ԱՌԹՈՎ

Վառնաէն հետեւեալ շրջաբերակա.
նը դրկոշաճ է գանազան քաղաքներ.

Սիրելի Հայրենակից ,

Ձինաթափութեան համար մօտերս
գումարուելիք Վինհատողին հայոց
վիճակը յիշեցնելու, և ընդհանուրին
ուշադրութիւնը հրաւիրելու մտքով,
խորհած ենք Վառնայի մէջ Միթինկ
մը կազմել, արդիւնքը հաղորդել հե-
ռագրով Վինհատողի նախագահին,
և նամակով՝ վեց մեծ պետութեանց
արտաքին գործոց նախարարներուն,
ինգրելով այս վերջիններէն որ իրենց
պատուիրակներուն յատկապէս հրա-
հանք տան Հայկական հարցը Վինհա-
տողին մէջ պաշտպանելու:

Միևնոյն ժամանակ անհրաժեշտ կը նկատենք ունենալ նաև արտասահմանի հայութիւնը ներկայացնող պատգամաւոր մը, որուն պաշտօնն ըլլայ ամեն կարելի ջանք ի գործ դնել որպէսզի հայկական հարցը վեհաժողովին ուշադրութեան առարկայ դառնայ:

կարեւորութեան մը, կը փութաք իսկոյն Գործադիր յանձնարարութեամբ մը կազմել և առաջին նիստով իսկ ձեր որոշումը տալէ յետոյ կը հաճիք զայն ձեր կարծիքներով մէկտեղ հաղորդել մեզ, որպէսզի փոխադարձ յարաբերութեան մէջ գտնուելով կարող ըլլանք ամեն տեղի համար միօրինակութիւն մը տալ միջիններու կազմութեան:

Ընդունեցէք, ազնիւ հայրենակից, այս առթիւ մեր անկեղծ յարգանքները:

Վառնաի Միթինկի
Յանձնարարին կողմէն

Ատենադպիր Ատենապետ
Վ. Շահինյան Դոկտ. Ա. Արաքէկեան
Վառնա, 1899 Մարտ 31

Հասցէ՝

Պ. ՅՈՎՍԷՓ ԲԱՐՍԵՍՅԱՆ

Վառնա (Պոլկարիա)

Թ. Գ. — Մեր Միթինկը տեղի պիտի ունենայ Զատիկի երբորդ օրը:

Վ. Ե. ԿԱՐԱՆՅԱՆ ԶԱՆՔՈՒ ԴՈՒԹԻՆԵՐ

Թիֆլիզէն կը հաղորդեն թէ վեհապետ խորհման Հայրիկ մարտ 25/6 ապրիլին Թիֆլիս կարաի երկաթուղիով ճանաչալ ելեր է դէպի Սանահնի վանքը ուրկէ պիտի անցնի երթալ Էջմիածին:

ԱՆՄԻՏ ԽՄԲԱԳՐԻ ՄԸ ՀԱՍՅԷԻՆ

Un flambeau du sépulcre à ton insu t'éclaira,
Comme un vase de nuit tu répandais ta colère:
Et sorti de ton nid, creusé près d'un mort,
Toi, un rat, mords les pieds du lion qui dort.

Բաւական տեսնէի վեր Արմենիայի մէջ առաջ բերելով Հայր Արսէն Բագրատունիի մէկ սքանչելի և նպատակայարմար առակը, մենք գրած էինք այս առթիւ «Անիրաւ նախախնայ» վերնագրին տակ հետեւեալը:

«Այսօր խօսքի կարգը «Տիգրիս»-ին է որ ազգի անտէրունչ վիճակից օգտուելով, պարզապէս էլի դեր կը կատարէ երբ Առիւծը վիրաւոր է ինկած»:

«Տիգրիս», որոյ միակ առաւելութիւնն այս է որ մինչև հիմայ հայ լրագրութեան մէջ ամենէն աննշան է մնացած, տարւոյս փետր. 25 թուով զայրացկոտ—իրեն թէ մեր վերելի աւսածն իրեն մի քիչ թթու դար—լուտանքներու գրէթէ ամբողջ սիւնակ մը կը զրկէ իմ հասցէին և զիս կանուանէ արժէք ու կշիռ չունեցող պղծաբանի, միջնադարեան, կոյր, փտտած, մոլորաբան և այսպէս մի պարկ լեցուն յիմարաբանութիւններ:

Ես իրեն կը պատասխանեմ լոկ վերելի ֆրանսերէն այն չորս տողերով որ բաւական է:

Իմ հասցէին ուղղուած այդ անմիտ ու անհետեւեալ անկանխելի «Տիգրիս» նպատակ ունի և ամեն ճիշդ կը թաղէ հաւատացնելու ընթերցողին թէ մի տարբերութիւն կայ եղբւր մեր վերին յիշած կենդանիին և իրեն միջև: Թողնելով զինք իր արդահատելի

տգիտութեան մէջ որ նա չհասկնայ մեր անուան պատմական նշանակութիւն, մենք փափաքեցանք այս գրել, մի անգամ ևս երևան հանելու համար բարոյական մահուան այս օրուան մահացուցիչ ախտն, որոյ մէջէն—հայկական կոտորածից յետոյ, ա՛ռ քեզի հա՛ս անոր օսկորին մի նորեկ սիրահար՝ իւրեւ վերջին ժամուան ձրիակեր:

«Փակեցէ՛ք դուռն, փակեցէ՛ք
Ողբակեր է գալիս:» (1):

Սարգստեղի Հայ

Եւ ապա ես կշիռ չունիմ եղբւր. ա՛հ, այդ թշուառական կը սպասէր որ իրեն համար առանձին մի կշիռ ունենայի. իսկ իմ ունեցած իր ուզածը չէ. դա որչափ զգայուն և արդար լինի, այնչափ աւելի կը խանգարէ իր ելման ցոյց, որովհետեւ իմ կշիռ ազգութեան հաշտն ապրող այդ ձրիակերներու շահերուն կողմը չի ձգիր:

Կը մնայ մեզ մի վերջին խրատ տալ այդ խմբագրին որ իւրեւ երկու չար հաց փոքրագոյն՝ առնէ իր ամօթ և քաշուի լրագրական ասպարէզէն:

14 ապրիլ, 99

ՎՄԲԱՉ

ՀԱՅԵՐ Ի ԹԻՒՐԻՔԻԱ

Պիլէճիկի առաջնորդ Արժ. Մովսէս Վ. Կէօմրի-ճեման ևս արդէն ծանուցուած 3 վարդապետներին հետ մէկտեղ Էջմիածին պիտի երթայ Զատիկէն վերջ, եպիսկոպոսանալու համար:

— Զմիռնի մէջ սպաննուած վաճառական Եսայի Եսայեանի դատը որ կ'պօղիս փոխադրուած էր, ապրիլ 2/14ին վերջացեր է եղեռնադատ ատենին առջև, որ իւրեւ կանխամտածութեամբ մարդասպան Գոգո Գուրուպամեան մահի դատապարտեր է, մարդասպանի օգնական Հասան Չաւուշը և իտալական հպատակ Վիքթոր Պէրէթան ծական տարի տաժանակիր աշխատութեան և Եսայեանի գրագիր և ազգական Յովհաննէս Ճերմակեանն ալ՝ իբր սպանութեան թելադրիչ՝ 10 տարի տաժանակիր աշխատութեան: Վերջին երկուքը փախած լինելով, դատապարտուեցան նաև քաղաքային իրաւունքներէ զրկուելու և իրենց ըստացուածներ գրաւուելու:

— Խալոններ եպիսկոպոսը որ 5-6 տարիէ ի վեր կաթուածահար եղած էր, մեռեր է Եաֆաի (Թուրքի) մէջ:

Երուսաղէմի Ս. Յակոբեանց վանական մեր միաբանութիւն պաշտօնապէս մասնակցեր է թաղման հանգէսին:

ՀԱՅԵՐ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Հանգուցեալ Մարիա Լուիզա իշխանուհիի գերեզմանին վրայ Պոլկարիաի Հայերի կողմէն ծաղկեպսակ մը դրուած լինելէ զատ, միշտ անոր վրայ մնալու համար յատկապէս արծաթեայ և ոսկեղոծ ուրիշ զսակ մ'ալ ապսպրուած էր Վիլենաւ-Վերջերս այդ պսակ շինուած եկած լինելով, Ֆիլիպէի վաճառականներէն Տիարներ Շիրինեանի, Թաթրեանցի և Գիւրտեանի պատուի:

(1) Տեսնել Արմենիա թիւ 70:

րակութեամբ տարուեր զետեղուեր է իշխանուհիի գերեզմանին վրայ: Այս առթիւ Ֆերտինանտ իշխանն իր ներկայութեան ընդունելու է յիշեալ հայ պատուիրակութիւնը որ իշխանուհիի մահին համար Պոլկարիաի հայ ժողովրդի զգացած ցան ու վիշտը ներկայացուցեր է իշխանին: Իշխանը հայ ազգի հաւատարմական և երախտագիրական զգացումներին համար իր շնորհակալութիւններ յայտնելով, պատուիրակ է յիշեալ պատուիրակութեան որ իր գոհունակութիւն յայտնեն և իր բարեներ տան հայ ժողովրդին:

— «Իրաւունք»-ի մէջ կը կարդանք որ Վառնաի խումբ մը հայ երիտասարդներ մտադիր են թատերական ներկայացում մը տալ Հայաստանի սովետներին նպաստելու համար:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք վենետիկի Միթիարեան Պատ. Միաբանութեան հրատարակած ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԲԱՌԳԻՐԲ ԳԱՂՂ. ԵՒ ՀԱՅ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ Յի մինչև 35րդ թիւը որ հասած է Poirier Տաննակի բառին:

Սոյն բառգիրքը աշխարհիկ լեզուով բացատրութիւններ կուտայ ընդհանուր գիտական և թղիկական իրաց և այլ կարևոր նիւթոց վրայ էջերով օգտակար տեղեկութիւնք անպակաս են:

Սոյն գործոյն բաժնորդագրութիւնը որ 10 ֆրանք է, կը տեսնուի մինչև տպագրութեան աւարտումը. իսկ այնուհետեւ գինը կը բարձրանայ 15 ֆրանք:

Բաժնորդագրուելու և արդէն հրատարակուած տետրակներն ստանալու համար գիմել այս հասցէի:

Direction de l'Imprimerie arménienne

St. Lazare

(Italie)

VENISE

ԹՈՒԲԱԽՏ

Հ. Սիմէոն Երեմեանի «Գործնական Գիտութեանց պատկերազարդ գաղ. և իտալ. բառգիրք»-էն՝ որի մասին ծանուցած ենք այսօր «Նոր հրատարակութիւններ» վերնագրին տակ, կարտահանեք այս յօդուած, անոր պարտականութիւններէն մի փոքրիկ նմոյշ ներկայացուցած լինելու համար:

Phthisie. ԱՍՏ ՄԻԻԲԱԿԱՆ. ԹՈՒԲԱԽՏ. — Հանրածանոթ է այս ախտը իւր կործանիչ յատկութեամբ. թոքերը կը ծիրին երբ կը սկսի վրանին անբուժելի պալարներ ելնել, Պալարք չափ կերպ կըլան, որով զանազան տեսակ թոքախտ կրնայ ըլլալ: Ննթակայ են սոյն ախտին ամենէն փափկակազմանքները, որք ըստ պատշաճի սնունդ չեն առնուր, չարուակ խօսելով վարժապետութիւն կընեն, միշտ խոնաւ և անարեգակնային տեղեր կը կենան, բաց աստի ժառանգական ալ կըլայ. աւելի ենթակայ են աղքատք քան թէ հարուստք. կանայք քան թէ արք. Պատանեկութեան ժամանակ աւելի կը հարուածէ. 30 տարիէն վերջը այնքան զօրաւոր և ազգու չըլլար: Սոյն ախտին ենթակայ են չարաչար սպաւանեալ անձները. կը պատահի նաև ստափի հարբէն, կամ ուրիշ բորբոքմանք, մի-

ջարձակութեան, խոլէ, ալքոհոլմոլութեան և այլն: Իժիշկը ունենալով իր հասկանալի հիւսնագրութեան աստիճանը, ախտներն կը գնեն կուրծքին վրայ, շնչառութեան ձայնէն կը հասկընան:

Նշանք. — Զերմ ամեն գիշեր, խղճուկ շնչառութիւն և առատ տեսնողութիւն չափաքանք, չարուակեալ ծիրակութիւն մարմնոյ, չափ հազ, առատ, գեղին և հոծ թուք, երբեմն թուքը արեան հետ խառն լըլլայ կամ արիւն դուրս կուտայ: Ընդհանուր գոյնը տոգոյն, այտերու ինձորք արիւնալից կարմիր, աչք փայլուն, արտաանունք երկայն, ձեռք նիւհար և եղունգ կորացած: Մորթը կայրի մանաւանդ գիշեր ատեն: Նորբնա արիւն և երբեմն ալ ամենէն չունենար. չափ անգամ փորհարութիւն, փրսխումն, ձայնը խալտո: Հիւսնաղը տխուր վախճան կուենայ, եթէ պատահի թոքային արեանահոսութիւն մը:

Կարման. — Եթէ բոլորովին ժամանակ անցած է, այն ատեն անդամանելի է. բայց եթէ բժիշկն շուտով կրմանայ, կարելի է դարմանել. ջերմի կամ քրտնելու տեսն խմցնելու է 2-4 սուրճի դգալով քիչալի գիշի Vinum chinæ, հազի համար 5-10 կաթիլ ոսկիտունիի գիշի vinum ipecacuanhæ. պէտքէ լուսնունդ առնուլ (կերակուրն ըլլալու է ընտիր միս, կարագ, հաւիթ. խմել կաթ, գարեջուր), առողջ օդ շնչել, ցուրտ ջրով բաղնիք ընել, արեանահոսութեան ատեն սառ կըլնէ: Մարմնակրթանքէ ետ չի կենալ, ոգիւնը ըմպելիք չի խաշ, ամառները բարձր լեռանց վրայ անցնել, ձմեռները ծովային երկրներու մէջ. զգուշանալ փոշիէ և քամիէ որոնք խիստ մեղաւոր են. վերջապէս ամենայն պատշաճներէ բոլորովին խոյս տալ և իւրեւ նեխատիչ դեղ՝ առնուլ կրէօզոդ: Առաջիկա ամենայն կերպով անդամանելի է, բժշկայ դարմանքն ուրիշ բան չեն բայց եթէ անարեգակն կեանքը քիչ մ'ալ երկնցնել Փոխադրական է. աւելի՛ թուքով կը փոխադրուի: Հետեւութեամբ արդի ամենէն հեղինակաւոր բժշկաց, թոքախտի վրայ այսչափ խօսելիս բաւական համարելով, զանց կընենք յիշեալ և ուրիշ չափ պատմուած նշաններ, պատճառներ և դարմաններ, որոնց շատը, աւելի ուսմի մտքի ծնունդք են, առանց իրականութեան:

ՍԱՐՏԷՆԻԱԻ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐԸ

Երեքշաբթի առաւօտ (ապրիլ 18) Ումպէրթօ թագաւորն ու Մարկա, րիտա թագուհին Սասարի երթալու համար Քալիպարիէն մեկնելու ընդմեջ, բաղնիքեան ոգեւորուած ցոյցերի միջոցին, տխուր դէպք մը եկաւ վշտահար ընել ամենքի սիրտը:

Օրիորդական վարժապետանոցէն 39 աշակերտուհիներ և մի քանի տիկնիկներ երկաթուղիի կայարանը բարձրաւանդակի մը վրայ կեցած էին վեհապետների մեկնումին հանգէսը տեսնելու համար: Բարձրաւանդակը յանկարծ փլաւ իրենց ծանրութեան տակ և 19 օրիորդներ ու տիկնիկ մը վարժապետներ: Օրիորդներէն երկուքը մահամեծ վիճակի մէջ են: Բարձրաւանդակին տակ կը գտնուէին այդ բոլոր պէն կայարանի գործաւորներէ մին և բեռնակիր մը. այս վերջինն անմիջապէս մեռաւ, իսկ գործաւորը մահամեծ վիճակի մէջ է: Վեհապետները չողեկաւքին փնայքը դադարեցուցնել տալով վար իջնալ, վիրաւորներին այցելեցին և 1 ժամի չափ յետոյ, վե-

ինչպէս ամեն լրագրիչներ, Արմէնիայի
ալ կընդունին ծանուցումներ հրատարակելու համար։ անոնք որ պէտք կունենան Արմէնիայի միջոցով մէկին դիմում առնել կամ մի րան յայտարարել, պատրաստ ենք ընդունել իրենց ծանուցումներ, ըստ լրագրական սովորութեան։ Ծանուցումներին գիները նշանակուած են Արմէնիայի Հանրապետ, տառ[ն] վրայ հաշուելով. 1 երկրաթագիր (գլխագիր) համար 2 սանդիւն 1 րոլորգրին համար 1 սանդիւն։ 3 անգամ զրուեցի՞ք ծանուցումի գնին վրայ /օրն 10 զեղչ կը լինի/։ 10 և աւելի անգամներ զրուեցի՞ք ծանուցումի գնին վրայ 0/0-ին 30 զեղչ։ Սակարկութիւն չընդունուիր։

Կալացի Տ. Ղեռնդ քահանայ փա. փաղեանի հրատարակած 1899 թուա. կանի հայերէն և ռումաներէն պատկերազարդ տարեցոյցը որ կարեւոր գիտելիքներով ալ ճշմարտացած է, ծախու հանուած է արդէն:

Գինն է թղթակազմին 1 ֆրանկ (20 սէնթ): Դիմել կալաց, Արժ. հըրատարակչի հասցէին: Կարելի է ըստանալ նաև Սրմէնիաի խմբագրատունէն:

ԲԱՃՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՐՄԵՆԻԱԻ 1497 ՇՐՁԱՆԻՆ

Այսուհետև Արմէնիաի 14րդ շրջանի սկզբէն (1898 օգոստոս) բաժնորդագրութիւն չենք կրնար ընդունել:

Ինչպէս ծանուցուած է թերթին ճակատը դրուած «Բաժնորդագրութիւն» բաժնին մէջ, ամսական բաժնորդ կարելի է գրուիլ այսուհետև Արմէնիաի, 1899 յունուար ամսէն և կամ ուէ ամսի սկզբէն, ամիսը 2½ ֆրանկ հաշուելու և 1899 մայիս ամսէն անդին չանցնելու պայմանով:

«Արմէնիաի Օժանդակ» եզովներին, վերագրեալ պայմանի համեմատ իրենց համար ստացած թերթէն դատ, իրենց հասցէով ուրիշի համար քանի թերթ որ ուզեն, կը զրկուի ամսական մէկ ֆրանկ միայն բաժնորդագրին վճարուելով: («Արմէնիաի Օժանդակ» թերթին կանոնագիրը ձրիապէս կը զրկուի ցանկացողներին):

Արմէնիաի առաջիկայ 15րդ շրջանին համար բաժնորդագրութիւն այժմէն չընդունուի: այլ ինչպէս մեր սովորութիւնն է, այն ատեն միայն բաժնորդագրութիւն կընդունուի յաջորդ շրջանի համար, երբ Արմէնիաի մէջ կը հրատարակուի թէ այդ նոր շրջանի բաժնորդագրութիւնը բացուած է:

Ուէ շրջանի մէջ եղած բաժնորդագրութեան հաշիւը իրեն յովորդ շրջանի հաշիւին հետ չխառնուի:

ԹԱՆՈՒՅՈՒՄՆԵՐ

ԲԱՋՄԱՎԷՊ
ԱՄՍԱԳԻՐ

ԲԱՋՄԱՎԷՊԻ կը հրատարակուի ամէն ամսոյ սկիզբն: Կը պարունակէ Հայ մատենագրական, ստուգաբանական, պատմական, քերականական, աշխարհագրական, հնախոսական յօդուածներ և Հանդիս հանդիսից տիտղոսով հետաքրքրական ազգային կարեւոր նոր տեղեկութիւնք: ԲԱՋՄԱՎԷՊԻ նորա տիպ մատենաներու վրայ զորս իբրև նուէր կընդունի, հակիրճ քննադատականով զանոնք կը հրապարակէ: Բայ աստի կը հրատարակէ Եւրոպական դասական ոտանաւորներու աշխարհաբար թարգմանութիւնք: Քաղաքական տեսութիւնք և ազգային բերքե-

րու քաղաքական ցանկն: — Տարեկան գինն է ԿԱՆԻՍԻԿ 10 ֆր. 1 պ. 4. տոյ. 2.

Հասցէ՝

Rédaction de la Revue «Pazmaveh»
St. Lazare
(Italie) VENISE

ՄԱՆՈՒ ԳԻՐՔՆԵՐ

Արմէնիաի խմբագրատան մէջ ծախու կը գտնուին հետեւեալ գիրքերը որոնց առջեւ նշանակուած գիներն մէջ հաշուուած է նաև զրկելու փոստի ծախքը:

Երարները ապահովագրուած (recommandé-registré) ստանալ ու գրիները պէտք է որ ամէն մէկ ծրարի (մինչև 2 քիլո) համար 25 սանթիմ ապահովագրութեան ծախքը վճարեն:

— ԳԻՏԱՆԻ ԳԻՏԵԼԻԹՆԵՐ. (Յատկապէս պատրաստուած Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Հայ գաղթականներուն կեանքի, ժամանակի և դրամի խնայողութիւն ընել տալու հարկ եղած գիրքութիւններն ընծա. յիշու համար:) Աշխատասիրեաց Պետրոս Ռ. Թորոսեան. Տպագր. Նիւ Եորք, Էլիաս Խալա և ընկ. 1897: Ամերիկա գնացող Հայերին և կամ արդէն հին գտնուողներին համար շատ կարեւոր գիրք է: Գինն է 1 ֆրանկ և 25 սանթիմ:

ՀԱՅ ԼՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՐԻՐԱՄԵԱՅ (1794-1894)
ՅՈՐԵԼԻՆԻ ՊՍԿԵՐԸ

Հայ ազգին մէջ լրագրի սկզբնաւորութեան դարադարձին առթիւ 1894 թուականին հրատարակուած այս միաձալ գիրքով և լուսատիպ (phototypique) շքեղ պատկերի մեծութիւնն է 50x35 հարիւրորդամէթր և տպուած է 70x45 հարիւրորդամէթր քարտոնի (carton) վրայ այլ և այլ բնագրով: Մէջնեղը գրուած է հայ լրագրութեան հիմնադրին, Տ. Յարութիւն ԳՏՆԻ. Շմառնեանի, պատկերը և բուրտիքը՝ 1894ին հայերէն լեզուով հրատարակուող բոլոր լրագրիները, անոնց գրէթէ ամենքի խմբագրապետների պատկերներով:

Գինն է 4 ֆրանք, ճանապարհածախքը մէկտեղ հաշուած. իսկ Պարսկաստանի համար 2 ֆրանք և 50 սանթիմ:

Գաղափարներն Հ. Գ. — Պատմութիւն Հայ լրագրութեան ի սկզբանէ մինչև մեր ժամանակը. Հատոր Ա. 1794-1860: Մէջ լուսատիպ պատկերով: Գինն է, ճանապարհածախքով մէկտեղ, 2 ֆր. և 50 սանթիմ:

Վերագրեալ թէ՛ պատկերը և թէ՛ գիրքը կարելի է ստանալ Արմէնիաի խմբագրատունէն, արժէքը կանխիկ զրկելով:

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՅԻՉ ԱՆԳԼԻՆԵՐԻՆ ԼԵՋՈՒԻ
Յօրինեց

ՊԵՏՐՈՍ Ռ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Այս գիրքը պատրաստուած է յատկապէս Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ գտնուող Հայերուն Ամերիկեան Անգլիերէն լեզուն արեւմտադարձին ունի սովորեցնելու համար: Ինքնուրուշիւ յօրինուած է գերմանական և ամերիկեան մանկավարժական սկզբունքներուն վրայ հիմնուելով, և յարմարցուած է մարդակազմութեան ու իմացական փոխադարձութեան նորագոյն պահանջներուն և Ամերիկայի Հայոց իմացական կարողութիւններուն ու տեղական պահանջներուն: Առաջինն է իր տեսակին մէջ:

Կը բաղկանայ աւելի քան 350 երեսներէ և կը պարունակէ աւելի քան 3,000 ամենէն շատ գործածուած բառեր: Ամէն բառի առջև գրուած է նոյն բառի ամերիկեան մարտնչի անգլիերէն հնչումը և ամերիկեան նշանակութիւնը: Գիտական բառերու առջև աւելցուած են քերականական, պատմական, աշխարհագրական, աստղագրական, շախմատական և ընկերաբանական զանազան ծանօթութիւններ: Գինն է 10 ֆրանք (2 տոլար) Մարսէյլի մէջ: Մարսէյլէն դուրս զրկուելու համար 10 ֆր. և 80 սանթիմ:

ԺԲ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԻՐՔՆԵՐ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ Մ. ՓՈՐՔՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ՆՄՈՑՇՆԵՐ

Մ. ՓՈՐՔՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ՈՏԱՆԱՌՆԵՐԻՆ

Մ. Փորթուգալեանի գրած հայերէն նասիրական ոտանաւորներէ մի քանի ամփոփուած են այս տետրակի մէջ իբրեւ նմոյշներ զանազան քաղաքներէ մէջ և զանազան տպագրութիւնների տակ իր երբեմն գրած ոտանաւորներին որոնք ժամանակին հրատարակուած չի լինելով կորսուած են այժմ: Այն մի քանի ոտանաւորներ որոնք իբրև նմոյշ ամփոփուած են այս տետրակի մէջ, ցիր և ցան կը գտնուին Կ. Պոլիս տեղադրուած ազգային երգարաններէ մէջ՝ որոց վերաբերյալ տպագրութիւն վաղուց արդէն արգիլուած է, և Ասիոյ և Արմէնիա լրագրիներին մէջ: Նմոյշներ մէջ փոքրիկ տեղեկութիւններ տրուած են նաև թէ՛ այդ ոտանաւորներին չտպագրութիւնների տակ ներշնչուելով գրուած են: Գին (10 սանթիմ 15 սանթիմ):

— HISTORY of the ARMENIANS IN INDIA. From the earliest times to the present day. By MESROB J. SETH Armenian examiner to the University of Calcutta and Member of the Asiatic Society of Bengal. Calcutta. 1895.

(Price: 5 francs at Marseilles or 5 fr & 50 centimes post free.)

(Մարսէյլի մէջ 5 ֆրանք է. Մարսէյլէն դուրս զրկուելու համար 5 ֆրանք և 50 սանթիմ):

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԻՐՔՆԵՐ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ Մ. ՓՈՐՔՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

Մ. Փորթուգալեանի հրատարակած գիրքերին վրայ մասնաւոր զեղչ կը լինի Պարսկաստանի Հայերէն համար որոնց կը զրկուի փակագծի մէջ նշանակուած գիներով:

Ա. ՀԱՅ ԴԻԻՏԱՋՆՈՒՀԻ ՄԸ (Սպասած) Բ. ՀԱՅ ԴԻԻՂԱՑԻ »

Գ. ՍԱՂՄՈՍ ԻՍՐԱԵԼԻ »

Դ. ԱՋԱՏՈՒԹԻՒՆ ՊՈԼԼԱՐԻՈՑ ԵՒ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊՈԼԼԱՐԱՐԱՐԱՆ (Սպասած)

Ե. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹՇՈՒԱԴՆԵՐԸ. — (Հայաստանցիների պանդխտութեան տխուր հետեւանքների սէկ փոքրիկ պատկերը կը ներկայացունէ վիպական կերպով): Դին (90 սանթիմ) 1 ֆրանք 20 սանթիմ:

Զ. ԳԱՄԱՌ ԳԱԹԻՊԱ — ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԸՆԹԵՏԱՐԱՆ ԵՒ յայտնաբերուած աւարտելուն (Սպասած):

Է. ԼԻՆԶԻ ՕՐԵՆՔԸ ՏԱՃԿԱՀԱՅԱՍՏԱՆԻՄ. (Սպասած)

Ը. ԹԻՐԻԳԻՒՄ ՀԱՅԵՐՆ ԵՒ ԻՐԵՆՑ ԴՐԱՑԻՆԵՐ (Թիւրքիայի Հայերին և իրենց դրացի ազգերի վրայ վիճակագրական և ցեղաբանական ամփոփ և հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կը պարունակէ: Թիւրքահայաստանի մէջ բնակող այլ և այլ ազգերէ բնակիչներին թուին բաղդատական մէկ ցուցակն ալ կցուած է տետրակին վերջը): Դին 50 սանթիմ (35 սանթիմ):

Թ. «ԱՐՄԵՆԻԱ» ԹՈՒՇԱՐԱՐ (Արմենիաի մասերը շրջանի թիւերը այժմ բոլորովին ապագա և միեւնոյն ժամանակ շատերի հետաքրքրութեան առարկայ դարձած լինելով, այդ շրջանի էջ Մ Փորթուգալեանի գրած առաջնորդող յօդուածներէն գէթ 30ի չափ ամփոփուած են Յուշարարի մէջ որ ութաժողովրդով 124 երեսներէ կը բաղկանայ): 1 ֆր. 40 սանթիմ: Գ. ՎՐԷԺ (Պուլկարի մէջ Թիւրքերի արած բարբարոսութիւններէն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյց կուտայ թէ Պուլկարներն ինչպիսի միջոցների դիմած են իրենց վրէժ լուծելու համար): (15 սանթիմ), 20 սանթիմ: ԺԱ. ԹՈՍԱՍ ԲՈՑԱՐԻՍ (Յունաստանի մէջ Թիւրքերի արած բարբարոսութիւններէն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյց կուտայ թէ Յուններն ինչպիսի միջոցների դիմած են իրենց վրէժ լուծելու համար): (0,15 սանթիմ) 20 սանթիմ:

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ՍՐԲԱՋԱՆԻ ՊՍԿԵՐԸ

Տաճկական բռնութեան նահատակ եղող խորէն նարպէյ-Ղուսինեան Սըրբազանի պատկերը ընտիր թղթի վրայ տպուած կը ծախուի Արմէնիաի խմբագրատունը: Գինն է 65 սանթիմ, փոստի ծախքը խմբագրատունէն վճարուելով:

ՏՆՕՐԷՆ—ԻՄԱԳԻՐ

Մ. ՓՈՐՔՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ՄԱՐՍԵԼ

Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեանի
Le Gérant: François CARRIERE
Imp. M. Schickler, 9, Quai du Canal, Marseille.